

OŽB Pakrac i BHV	UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE UZIMANJA UZORAKA KRVI	Stranica: 1/4
		OZ-5.4-000-2/1

OPĆE UPUTE

Za rutinske laboratorijske pretrage, uzorkovanje krvi provodi se ranojutarnjim satima natašte, dok je bolesnik odmoren, prije nego što je podvrgnut dijagnostičkim i terapijskim postupcima. Prijem pacijenata za rutinske laboratorijske pretrage je od 7:00 do 9:00.

Pripreme:

- **48 sati** prije uzimanje krvi potrebno je izbjegavati sve lijekove osim onih koje je liječnik odredio kao obvezne.
 - **Dan prije** uzimanja uzorka krvi potrebno je izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost te uzeti uobičajene obroke hrane, ali ne premasne.
 - **Poslije 22 sata uvečer** dan prije odlaska u laboratorij ne uzimati hranu, piti alkohol te pušiti. Voda se smije piti.
- Prije uzimanja uzorka krvi bolesnik treba mirovati barem 15 minuta.

POSEBNE UPUTE

UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE ODREĐIVANJA LIPIDNOG STATUSA (kolesterol, trigliceridi, HDL-kolesterol, LDL-kolesterol)

Dva tjedna prije uzimanja uzorka krvi:

- uobičajeno se hraniti
- izbjegavati promjene u tjelesnoj težini

48 sati prije uzimanja uzorka krvi:

- izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost
- ne uzimati alkohol

24 sata prije uzimanja uzorka krvi:

- uzimati uobičajene obroke hrane, ali ne premasne

12 sati prije uzimanja uzorka krvi:

- nakon 19 sati uvečer dan prije odlaska u laboratorij ne uzimati hranu, piti alkohol, kavu ni pušiti (voda je dozvoljena)

Određivanje kolesterola ne bi se trebalo provoditi prije nego što prođe

8 tjedana od:

- akutnog infarkta miokarda
- moždanog udara
- kirurške operacije
- traume
- sekundarne bolesti s promjenama u metabolizmu lipida
- akutne bakterijske ili virusne infekcije

OŽB Pakrac i BHV	UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE UZIMANJA UZORAKA KRVI	Stranica: 1/4 OZ-5.4-000-2/1
-----------------------------	--	---

UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE ODREĐIVANJA ŽELJEZA U SERUMU

• Kontrola željeza u serumu kod osoba na terapiji željezom ili preparatima obogaćenim željezom izvodi se najmanje:

7 do 10 dana nakon peroralnog uzimanja preparata

3 dana nakon intravenoznog davanja preparata željeza

mjesec dana nakon intramuskularnog davanja željeza

24-48 sati prije uzimanja uzorka krvi ne preporuča se uzimati vitamin C, piti sokove obogaćene vitaminima, uzimati multivitaminske pripravke i energetske napitke jer oni svi mogu davati lažno normalne ili povišene vrijednosti željeza.

Na vađenje krvi treba doći ujutro i natašte zbog varijacija vrijednosti željeza tijekom dana.

Stanja koja utječu na određivanje željeza su trudnoća, menstrualni ciklus, hormonalna terapija, infektivna stanja i dr.

UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE ODREĐIVANJA OKULTNOG KRVARENJA U STOLICI

Svrha ovog testa je otkrivanje mikro tragova krvi u stolici koji nisu vidljivi prostim okom.

Preporuka je donijeti tri uzorka stolice u plastičnoj posudi s poklopcem. Test treba odgoditi tijekom menstruacije, kod proljeva, krvarenja iz hemoroida i urinarnog trakta ili ako su pacijenti doživjeli naprezanje tijekom pražnjenja crijeva. Uzorci se mogu čuvati do 72 sata na 2-8°C.

UPUTE ZA PRIKUPLJANJE 24-satnog URINA ZA ODREĐIVANJE: ukupnih proteina (24-satna proteinurija), mikroalbumina (24-satna mikroalbuminurija), klirensa kreatinina, ukupnog kalcija, fosfata, natrija, kalija i klorida

Količina izlučenog urina u 24-satnom periodu **skuplja se točno 24 sata** i to na sljedeći način:

• **Prvi jutarnji** uzorak urina baciti, a sav ostali urin, uključujući i prvi jutarnji uzorak sljedećeg dana skupljati u posudu.

24-satni urin skuplja se u sterilne posude kupljene u tu svrhu u ljekarni ili u suhe, čiste boce od obične negazirane vode. Tijekom skupljanja urina boce držati na hladnom. Cjelokupnu količinu 24-satnog urina donijeti u laboratorij.

• Ako pacijent ima kateter: u 7 sati ujutro isprazniti vrećicu katetera, urin baciti u WC, te tijekom cijelog dana i noći izmokreni urin skupljati u pripremljene boce i sljedeće jutro u 7 sati isprazniti vrećicu katetera u bocu u koju se skuplja urin. Tijekom skupljanja potrebno je piti dovoljno tekućine da se osigura dovoljni volumen urina. Za određivanje **klirensa kreatinina** potrebno je vađenje krvi na dan donošenja skupljenog urina.

OŽB Pakrac i BHV	UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE UZIMANJA UZORAKA KRVİ	Stranica: 1/4
		OZ-5.4-000-2/1

UPUTE ZA PROVOĐENJE TESTA ORALNE PODNOŠLJIVOSTI GLUKOZE (oGTT)

- 3 dana prije izvođenja testa konzumiraju se uobičajeni obroci, bez promjena u unosu količine i vrste hrane i pića, bez ograničenja tjelesne aktivnosti
- 24 sata prije izvođenja testa zabranjena je jača fizička aktivnost (plivanje, teretana, vožnja bicikla)
- večer prije izvođenja testa, od 22 sata nadalje, zabranjen je unos hrane i pića. U navedenom periodu smije se piti samo običnu vodu.
- test se izvodi tako da se krv od ispitanika uzme na početku samog testa te ispitanik zatim popije točnu određenu količinu glukoze otopljene u vodi
- mjeri se razina glukoze u krvi u određenim vremenskim razmacima
 - **kod trudnica:** natašte, 60 minuta nakon opterećenja te 120 minuta nakon opterećenja
 - **kod ostalih:** natašte te 120 minuta nakon opterećenja
- Za vrijeme testa pacijent mora **mirovati**, ne smije pušiti, jesti, piti kavu i druga pića.

UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA KOD PRAĆENJA ANTIKOAGULANTNE TERAPIJE (PV-INR)

Ne uzimati oralnu antikoagulantnu terapiju prije vađenja krvi. Ne mijenjati uobičajene prehrambene navike. Ne smiju se uzimati veće količine namirnica bogatih vitaminom K (rajčica, banana, zeleno lisnato povrće: brokula, špinat, zelena salata, blitva, šparoge).

UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA KOD ODREĐIVANJA TUMORSKIH BILJEGA

Određivanje **PSA** treba provoditi prije bilo kakve manipulacije prostatom (npr. biopsija prostate, vožnja biciklom, spolna aktivnost i dr.) i najmanje **5 dana** nakon digitorektalnog pregleda zbog dobivanja lažno povišenih vrijednosti.

CA 125 se ne smije određivati za vrijeme menstruacije.

UPUTE ZA UZIMANJE JEDNOKRATNOG UZORKA URINA (PORCIJA URINA)

- uzorak izbora je srednji mlaz prvog jutarnjeg urina nakon noćnog sna, toalete vanjskog spolovila, prije doručka i drugih aktivnosti.
- vrijeme od posljednjeg pražnjenja mjehura treba biti najmanje 4, a najviše 8 sati
- analizu se ne preporučuje raditi kod žena neposredno prije, za vrijeme i neposredno nakon menstruacije kao ni kod žena koje imaju vidljiv vaginalni iscjedak
- uzorak urina treba skupljati u potpuno čistu posudu sa širokim grlom za jednokratnu upotrebu
- kod prenošenja do mjesta obrade uzorak urina mora biti zatvoren
- pregled uzorka urina treba učiniti unutar 2 sata (najkasnije 4 sata) po uzimanju uzorka.

OŽB Pakrac i BHV	UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE UZIMANJA UZORAKA KRVİ	Stranica: 1/4 OZ-5.4-000-2/1
-----------------------------	--	---

UPUTE ZA UZIMANJE KRVİ ZA ODREĐIVANJE HORMONA ŠTITNJAČE

Za određivanje hormona štitnjače preporuča se uzimanje krvi ujutro **prije** uzimanja terapije.

UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE PROVOĐENJA KALPROTEKTIN TESTA U STOLICI

Pripreme:

- Uzorak izbora je prva dnevna stolica.
- Nakon što se uzorak stolice pravilno prikupi u čistu i suhu čašicu s čepom, zabilježiti datum i vrijeme prikupljanja uzorka te uzorak dostaviti u laboratorij.
- Ako uzorak nije moguće dostaviti isti dan u laboratorij pohraniti ga u hladnjak na 2-8°C.
- **Uzorak stolice se ne smije uzimati za vrijeme menstruacije.**

Napomena:

Pretraga se ne preporučuje za vrijeme uzimanja nesteroidnih protuupalnih lijekova (Aspirin, Andol, Ibuprofen itd.) i inhibitora protonske pumpe*, te kod potvrđenih infektivnih bolesti probavnog sustava.

*Inhibitori protonske pumpe: omeprazol (Uitop, Omezol, Ortalex, Target plus, Ortanol), pantoprazol (Acipan, Apazol, Controloc, Nalpaza, Pantoprazol, Protizol, Somac Control, Zipantola, Zoltex, Peptix, Ipraalox, ContraGast), rabeprazol (Ares, Zulbex), lansoprazol (Lanzul, Larona) i esomeprazol (Emanera, Esomeprazol, Esprol, Nexium).

UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA PRIJE ODREĐIVANJA KORTIZOLA U SERUMU

Krv za određivanje kortizola vadi se **ujutro u 8h**, a pacijent mora sjediti barem 20 minuta prije vađenja krvi. Ukoliko je zatraženo, drugo vađenje krvi provodi se u 16h.

Na dan vađenja pacijent treba biti natašte, a 24 h prije vađenja krvi potrebno je izbjegavati intenzivnu fizičku aktivnosti, tešku hranu i alkohol.